

Elektronisch factureren in optima forma: één internationale standaard met UBL als grote kanshebber

Door Gerard Bottemanne *)

Elektronisch factureren levert aantoonbaar voordelen op en mag zich al jaren verheugen op een grote belangstelling vanuit zowel overheden als het bedrijfsleven. De vraag “*Waarom elektronisch factureren nu nog niet op grote schaal is doorgebroken?*” wordt in dit artikel beantwoord?

Om te beginnen is het louter aanmaken en verzenden van een factuur in PDF-formaat geen elektronisch factureren in optimale zin. Dit levert voor de afzender weliswaar een besparing op (met name in de zin van portokosten), maar de ontvanger van een dergelijke factuur niet. Deze laatste moet een in PDF-formaat ontvangen factuur veelal nog handmatig inboeken.

Het ontvangen en verwerken van elektronische facturen, aangeduid wordt als elektronische factuurverwerking, levert wel een significante tijdsbesparing op voor de ontvanger. Elektronisch factuurverwerking wordt ook gezien als onderdeel van het omvangrijkere ‘purchase to pay’ proces dat duidt op het traject, bekeken vanuit de afnemer, dat start met de aankoop en dat eindigt met de betaling van de inkoopfactuur.

Exporterende bedrijven hebben te maken met uitgaande- en inkomende facturen gericht op en ter ondersteuning van primaire exportactiviteiten. Gezien het internationale karakter en dito regelgeving is sprake van een grote variëteit aan factuurvoorschriften en factuurstandaarden. Zo is bijvoorbeeld in de Europese Unie digitaal factureren toegestaan in alle lidstaten, maar ieder land bepaalt zelf zijn eigen regels en voorwaarden.

Om het proces van elektronisch factureren internationaal te ondersteunen kan een Billing Service Provider (BSP) ingeschakeld worden. BSP's treden op als intermediair tussen (veelal internationale) afzenders en ontvangers van facturen. Dit kan door het beschikbaar stellen van een portal waar afzenders facturen kunnen aanleveren en ontvangers facturen kunnen inzien. Of bijvoorbeeld door het omzetten van facturen in juiste formaten om door te sturen aan de legacy systemen van ontvangers of precies andersom. BSP's kunnen hun kennis van internationale regelgeving, denk aan verschillende BTW regimes, daarbij inzetten als onderdeel van de dienstverlening. Als afzender en ontvangen werken met verschillende BSP's wordt gesproken over het 4-corner model, waarbij BSP's onderling berichten (factuur en desgewenst andere documenten) uitwisselen. Bij het inschakelen van een BSP moet wel rekening gehouden worden met extra afhandelingskosten, die afhankelijk zijn van factoren als de soort dienstverlening en het aantal (factuur)transacties.

Richtlijn 2014/55/EU

In het Publicatieblad van de Europese Unie is op 6 mei 2014 de Richtlijn 2014/55/EU van het Europees Parlement betreffende elektronische facturering bij overheidsopdrachten verschenen. De lidstaten moeten uiterlijk 27 november 2018 aan deze richtlijn voldoen. In het kader van deze Richtlijn ontwikkelt CEN, de Europese normalisatieorganisatie, een Europese norm voor het datamodel voor elektronisch factureren, evenals een aantal ondersteunende normdocumenten. Dit klinkt op het eerste gezicht erg positief, maar is louter gericht op elektronische factureren in de keten ‘Business to Governance’ (B2G) en dus (nog) niet in de keten ‘Business to Business’ (B2B) die vele malen omvangrijker is.

Er zijn internationaal de nodige organisaties en initiatieven om te komen tot standaardisatie op het gebied van elektronisch factureren. Om een indruk te geven en zonder limitatief te zijn, worden genoemd:

- **OASIS**
OASIS (Organization for the Advancement of Structured information Standards) is een private (wereldwijde) organisatie op het gebied van standaardisatie.
- **UBL**
OASIS heeft UBL (Universal Business Language) op de markt gebracht. UBL is een standaard voor het elektronisch uitwisselen van (bedrijfs)documenten, zoals inkooporders en facturen. UBL maakt gebruik van de standaard XML en gebruik van de UBL standaard is gratis (royalty-free). Denemarken loopt sinds 2005 voorop met het gebruik van UBL. Landen als Noorwegen, Zweden en IJsland maken eveneens gebruik van UBL. Het gaat dan om UBL 2.0 en sinds vorig jaar ook 2.1 (deze laatste versie is feitelijk een uitbreiding van documenten binnen het UBL landschap) Een uitgebreid overzicht van landen en segmenten waar UBL wordt toegepast is terug te vinden op Oasis-open.org.

UBL aangenomen als ISO standaard
Inmiddels (december 2015) is de elektronische factuurstandaard UBL (V2.1) aangenomen als ISO standaard!
- **UN/CEFACT**
UN/CEFACT (Centre for Trade Facilitation and Ebusiness) had als eerste doel het vertalen van de al langer bestaande EDIFACT standaarden naar XML. Op het gebied van eFactureren is UN/CEFACT een standaard die parallel loopt aan UBL. OASIS heeft UBL echter op de markt gebracht om de adoptie van XML-berichten te versnellen.
- **GS1**
GS1 is een internationale onafhankelijke non-profit organisatie die zakelijke partijen (retailers, leveranciers, logistieke dienstverleners) bij elkaar brengt. GS1 verschaft globale standaarden, gericht op het elektronisch uitwisselen van handelsdocumenten als orders, pakbonnen en facturen.
- **ISO**
ISO (International Organization for Standardization) met onder andere de standaards ISO 3166 t.b.v. landencodes en ISO 4217 t.b.v. valutacodes.
- **Peppol**
PEPPOL staat voor Pan European Public Procurement Online. Het PEPPOL project is in 2008 gestart als een testproject van de Europese Commissie. Met het initiatief werd de *UBL* adoptie in de publieke sector naar 11 landen opgeschaald: Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Italië, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, het Verenigd Koninkrijk en Zweden. In de kern verschaft PEPPOL een elektronische (data)transport infrastructuur, die het voor overheden en

XML

XML 'Extensible Markup Language' is een veelgebruikte standaard waarmee de structuur van documenten wordt vastgelegd. In dit artikel wordt niet ingegaan op de opbouw van XML. Noemenswaardig is wel dat tegenwoordig verreweg de meeste berichtenstandaarden op XML zijn gebaseerd. Dat laatste geldt ook voor de standaarden die betrekking hebben op elektronisch factureren. XML kan dus gezien worden als de moeder van vele berichten- of documentstandaarden. Meer informatie over XML is te vinden op www.xml.org.

bedrijven in Europa mogelijk maakt via hun IT systemen op een eenvoudige, efficiënte en betrouwbare wijze data en zakelijke documenten (elektronisch) uit te wisselen. Sinds 1 september 2012 is de OpenPEPPOL vereniging opgericht, nadat de oorspronkelijke PEPPOL pilot succesvol was afgerond.

Bovenstaande is slechts een deel van de initiatieven op het gebied van standaardisatie van berichtenverkeer. Natuurlijk worden er ook bilaterale afspraken gemaakt tussen bedrijven over elektronische gegevensuitwisseling van orders, facturen en andere handelsdocumenten. Al dan niet rekening houdend met en gebaseerd op genoemde standaarden. Niet in de laatste plaats zijn het de multinationals die eigen formaten (er wordt hier bewust niet gesproken over standaards) soms dwingend opleggen aan handelsrelaties.

Nederland

Een van de standaards die momenteel succesvol is opgenomen in met name standaard (MKB) boekhoudsoftware voor de Nederlandse markt is de eerder genoemde UBL-standaard. Met name organisaties gericht op ondersteunende zaken als huisvesting, telecomdiensten en energiediensten lijken deze UBL-standaard te omarmen. Zo kan een factuur van een energiebedrijf automatisch terecht komen in de (veelal online) boekhouding van de ondernemer en feitelijk met één druk op de knop geboekt, en zo nodig gefiatteerd worden door een procuratiehouder zonder verder handmatige handelingen. UBL wordt in Nederland ook door de (rijks)overheid toegepast, echter onder de eigen variant UBL-OHNL. De bouw en onder andere woningcoöperaties richten zich vooral op GS1 en binnen de uitzendbranche kennen we SETU voor standaardisatie van elektronisch berichtenverkeer. Van één universele standaard is in Nederland en daarbuiten dan ook geen sprake.

UBL lijkt een goede kanshebber op dit moment als universele standaard, mits daarvan niet teveel eigen varianten ontstaan. Het afgelopen jaar hebben zich meer dan 50 softwareleveranciers aangesloten bij het initiatief "[UBL Ketentest](#)" en daarmee aangetoond UBL-facturen onderling te kunnen uitwisselen tussen hun softwaresystemen. In deze situatie is de rol van de eerder genoemde BSP's overbodig en maakt elektronisch factureren nog aantrekkelijker als het gaat om kostenbesparing.

Het eerder genoemde feit dat UBL (versie 2.1) inmiddels officieel is aangenomen als internationale ISO/IEC standaard (ISO/IEC 19845:2015) sterkt bovenstaande.

Doorbreken

Elektronisch factureren zal op grote schaal doorbreken als overheden en het bedrijfsleven in meerdere landen dezelfde grensoverschrijdende standaards (en richtlijnen) voor elektronisch factureren gaan toepassen. Met eerder genoemde initiatieven, zoals de UBL-standaard, zijn de eerste stappen in de goede richting gezet. Iets om in elk geval de komende jaren goed in de gaten te houden en af te stemmen met uw IT-leveranciers, zodat tijdig ingespeeld kan

Vormvrij

Aan elektronisch factureren worden in Nederland geen specifieke eisen gesteld, behalve dat aan de wettelijke vereisten voor factureren voldaan moet worden. Al in 2009 heeft de toenmalige Staatssecretaris Jan Kees de Jager (Financiën) regels geschrappt over strikte voorwaarden waaraan een elektronische factuur daarvoor moest voldoen. Facturen mogen op grond van artikel 35b van de wet op papier of elektronisch worden uitgereikt. Er worden geen eisen gesteld aan het formaat en het transportmedium dat wordt gebruikt om elektronische facturen uit te wisselen.

worden op deze ontwikkelingen. Raadpleeg daarom ook eens de website van de UBL Ketentest, met tientallen voorbeeldfacturen en uitgewerkte factuurscenario's) en wijs uw softwareleverancier daarop, via www.ublketentest.nl.

Auteur:

Gerard Bottemanne, eigenaar van onderzoeksbureau GBNED is tevens auteur van "De complete gids Elektronisch factureren" die gratis verkrijgbaar is via www.softwarepakketten.nl.